

تأثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید به واسطه نقش اقدامات کارآفرینی (مورد مطالعه: ده شرکت بزرگ بورس ایران از لحاظ سرمایه اسمی)

محمد رضا سرائیان^۱، عبدالحمید حاجی پور شوشتری^۲

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه پیام نور البرز مرکز کرج (نویسنده مسئول)

^۲ استادیار مدیریت بازرگانی مرکز آموزش عالی میراث فرهنگی

چکیده

هدف: بررسی نقش اقدامات کارآفرینی تأثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری بوده است. روش تحقیق: پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات، تحقیقی توصیفی - پیمایشی از نوع همبستگی است. جامعه آماری ده شرکت بزرگ بورس ایران از لحاظ سرمایه اسمی که حجم نمونه ۱۸۶ نفر از بین آنها انتخاب و با پرسشنامه استاندارد که روایی و پایایی آن تأیید شده مورد سنجش قرار گرفته است. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها جمعیت شناختی و استخراج شاخص های مرکزی از آمار توصیفی و نرم افزار SPSS ۲۴ و برای تجزیه و تحلیل آمار استنباطی از مدل معادلات ساختاری و از نرم افزار Smart PLS2 استفاده شده است. یافته های تحقیق: حاکی از اثر مثبت و معنی دار متغیرهای رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید بانقش میانجی کشف فرصت دارد، و همچنین حمایت نهادی و روابط تجاری تأثیر مستقیم مثبت و معناداری بر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید دارد. نتیجه گیری: نتایج به دست آمده از این تحقیق در راستای مباحث ادبیات نظری و تحقیقات گذشته بوده و بیانگر تأثیر معنی دار و مثبت رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید به واسطه نقش اقدامات کارآفرینی بوده است.

واژه های کلیدی: رویکرد کارآفرینی، عملکرد سرمایه گذاری جدید، اقدامات کارآفرینی، حمایت نهادی، روابط تجاری، کشف فرصت

مقدمه

در حال حاضر مفاهیم عملکرد رویکرد کارآفرینی موضوع بحث های گسترده علمی بوده است. با این حال، کاربرد آن در شرکت های سرمایه گذاری جدید هنوز نامشخص است. (Alvarez and Busenitz, 2016) این مطالعه با استفاده از بینش از مدل قصد-رفتار، رابطه رویکرد و عملکرد را بررسی می کند تا استدلال کند که تأثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید منوط به اقدامات کارآفرینان (کشف فرصت ها، شبکه های تجاری و حمایت های نهادی) است. عملکرد سرمایه گذاری های جدید همچنان در ادبیات کارآفرینی توجه قابل توجهی را به خود جلب می کند. در حالی که تحقیقات چندین عامل تعیین کننده برای عملکرد جدید را نشان داده است، شواهد نشان می دهد که سرمایه گذاری های جدید با محدودیت های عمده ای روبرو هستند (به عنوان مثال، مسائل جدید، کوچک بودن، محدودیت های مالی و شناخت محدود) که می تواند بقای آنها را تضعیف کند. (Acosta, Crespo and Agudo, 2018) در حالی که گرایش کارآفرینی عامل اصلی تعیین کننده عملکرد جدید است. سوالات مهم تحقیقاتی که باقی می ماند این است که چگونه و در چه شرایطی سرمایه گذاری های جدید مزایای عملکرد را از رویکرد کارآفرینی به حداکثر می رسانند. از زمان کارهای اولیه که توسط Covin and Wales (۲۰۱۹) و Lumpkin and Dess (۱۹۹۶)، در ارتباط با چندین چارچوب رویکرد کارآفرینی را مورد بررسی قرار داده اند و بیشتر آنها بر نتایج عملکرد آن متمرکز بوده است. با وجود پیشرفت های انجام شده تا به امروز، مجموع تحقیقات رویکرد کارآفرینی موجود شواهد تجربی مختلط و بی نتیجه ای را نشان می دهد. به عنوان مثال، در حالی که برخی از مطالعات نشان می دهد که رویکرد کارآفرینی پیش بینی کننده قوی عملکرد با گذشت زمان است، برخی دیگر شواهدی ارائه می دهند که رویکرد کارآفرینی به طور کلی بر عملکرد تأثیر نمی گذارد. این فقدان شواهد تجربی قانع کننده در مورد پیوند عملکرد رویکرد کارآفرینی، محققان را بر آن داشته است تا تحقیقات بالقوه عدم تجربی آشکار را آغاز کنند (Covin and Wales, 2019) از این نظر محققان، مطالعات مفهوم سازی و عملیاتی سازی رویکرد کارآفرینی، نوع شرکت و پویایی پیکربندی را به عنوان منابع احتمالی ناسازگاری های تجربی شناسایی کرده اند. تحقیقات بیشتر استدلال می کند که فقدان مشخصات نظری سازوکارهای علی بینابینی ممکن است زمینه ای شواهد تجربی متناقض موجود را به حساب آورد. در حالی که اقدامات کارآفرینی مانند رفتار کشف فرصت ممکن است مکانیسم های احتمالی باشد، بیان نظری در مورد فرآیندهای اقدامات کارآفرینی که رویکرد کارآفرینی را با عملکرد متصل می کند، هنوز توسعه نیافته است. بر این اساس، این مطالعه از مدل قصد-رفتار برای توضیح سازوکار اقدام کارآفرینی استفاده می کند که رویکرد کارآفرینی را به عملکرد متصل می کند. (Mahrous and Genedy, 2019) در حالی که رویکرد کارآفرینی تمایل کارآفرینان به ابتکار عمل در زمینه ریسک پذیری برای بهره برداری از فرصت های بازار - محصول را به دست می آورد، فعالیت های کارآفرینی اقدامات کارآفرینان برای کشف و بهره برداری از فرصت های ورود جدید را به تصویر می کشد. بنابراین در حالی که رویکرد کارآفرینی وضعیت کلی استراتژیک کارآفرینان را نسبت به یک فعالیت کارآفرینی منعکس می کند، اقدامات کارآفرینی مظاهر واقعی فعالیت کارآفرینی را دربرمی گیرد. این تمایز منعکس کننده مدل قصد-رفتار است، که ادعا می کند یک قصد مقدمه ای برای تجلی یک عمل است. از این منظر، ما استدلال می کنیم که تمایل به انجام فعالیت های کارآفرینانه تعیین کننده واقعی تجلی عمل کارآفرینی است. با استفاده از مدل قصد - رفتار، تحقیقات قبلی در مورد جهت گیری های استراتژیک، و Covin and Lumpkin (۲۰۱۱) برای تحقیقاتی که روابط علی بین رویکرد کارآفرینی و رفتار ورود جدید را بررسی می کند. مطالعه حاضر مرزهای تحقیق رویکرد کارآفرینی را با محاسبه فرآیندهای کارآفرینی از طریق که رویکرد کارآفرینی عملکرد جدید سرمایه گذاری را تحت تأثیر قرار می دهد. از استدلال های فوق، و با اشاره به مفهوم سازی در حال ظهور رویکرد کارآفرینی به عنوان "یک

فرایند استراتژی سازی که پایه و اساس تصمیمات و اقدامات کارآفرینی را با هدف ایجاد یک مزیت رقابتی برای سازمان ها فراهم می کند"

بنابراین بر این اساس تحقیق حاضر به دنبال پاسخ به این سوال است که: تأثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید به واسطه نقش اقدامات کارآفرینی از دیدگاه سطوح مدیریت و کارشناسان ده شرکت بزرگ بورس ایران از لحاظ سرمایه اسمی چگونه است؟

ادبیات و پیشینه پژوهش

این مطالعه به طور خاص بررسی می کند که چگونه اقدامات کارآفرینی به عنوان شرایط مرزی برای رابطه بین رویکرد کارآفرینی و عملکرد سرمایه گذاری جدید عمل می کنند. این مطالعه حداقل سه سهم مهم در ادبیات رویکرد کارآفرینی دارد. اول، این تحقیق رویکرد کارآفرینی را با استفاده از مبانی تئوری رفتار برنامه ریزی شده (TPB)^۱ پیش می برد تا به صورت نظری یک مدل عملکرد سرمایه گذاری رویکرد کارآفرینی - اقدام کارآفرینانه جدید را تعیین و اعتبار سنجی کند که توضیح می دهد چگونه تغییر در رویکرد کارآفرینی (یک ساختار نگرشی جذب اهداف کارآفرینان) بر رفتارهای عملی کشف فرصتهای کارآفرینی تأثیر می گذارد تا تأثیر بعدی بر عملکرد جدید داشته باشد. این چارچوب سازماندهی با استدلال تئوری رفتار برنامه ریزی شده که نیت مقدم بر رفتار است سازگار است. دوم، با توجه به علاقه علمی روزافزون به درک شرایطی که کم و بیش برای عملکرد جدید سرمایه گذاری مفید است، این مطالعه با استفاده از تئوری سرمایه اجتماعی با تئوری رفتار برنامه ریزی شده به حساب می آید اثرات دو حالت احتمالی رفتاری (یعنی روابط تجاری و رفتارهای جستجوی حمایت نهادی). ما به طور خاص نشان می دهیم که توانایی سرمایه گذاری های کارآفرینانه در ایجاد و استفاده از روابط شبکه های تجاری و توانایی برای به دست آوردن پشتیبانی نهادی برای اقدامات کارآفرینی، موارد مهم پیش بینی شده برای تقویت اثر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید از طریق اقدامات کشف فرصت است. سوم، ما با جمع آوری داده های اولیه از فعالیتهای جدید که در یک زمینه منحصر به فرد و کم تحقیق در ده شرکت بزرگ بورس ایران از لحاظ سرمایه اسمی فعالیت می کنند، سهم تجربی داریم. با به کارگیری مدل سازی معادلات ساختاری مدل پیشنهادی خود و تفسیر تأثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید، تحقیقات رویکرد کارآفرینی را پیش می بریم. شکل ۱ مدل مفهومی مطالعه را معرفی می کند.

رویکرد کارآفرینی "روش ها، شیوه ها و سبک های تصمیم گیری را که مدیران برای اقدام کارآفرینانه استفاده می کنند" ضبط می کند. از زمان کار اساسی Miller, (۱۹۸۳) رویکرد کارآفرینی به یکی از بیشترین موضوعات مورد تحقیق و کاربرد پدیده های سطح شرکت در ادبیات کارآفرینی تبدیل شده است، بنابراین به یک جهت گیری استراتژیک قابل توجه برای رشد و بقای شرکت تبدیل شده است. با استفاده از رویکرد کارآفرینی به عنوان یک ساختار کانونی، تحقیقات عمدتاً بر مفهوم سازی و پیامدهای آن متمرکز شده است. دو مفهوم سازی اصلی از رویکرد کارآفرینی در ادبیات کارآفرینی و استراتژی ظاهر شده است، که هر یک از نظر تئوری و تجربی به روش خود کمک قابل توجهی می کند. اولین مفهوم سازی، دیدگاه یک بعدی Miller, (۱۹۸۳) است که تأثیر مشترک ابعاد رویکرد کارآفرینی را توضیح می دهد.

^۱. Theory of planned behavior

طبق گفته های (Covin and Lumpkin, ۲۰۱۱)، "رویکرد کارآفرینی را می توان به عنوان یک ویژگی پایدار در سطح شرکت درک کرد که با کیفیت واحدی ارائه می شود که رفتارهای ابتکاری و پیشگیرانه مشترک است."

مفهوم سازی دوم، رویکرد کارآفرینی را به عنوان یک سازه چند بعدی ارائه می دهد که در آن ابعاد رویکرد کارآفرینی به گونه ای مدل سازی می شود که به طور مستقل تأثیر می گذارد تا بر عملکرد تجاری تأثیر بگذارد. علیرغم تفاوت در مفهوم سازی، رویکرد کارآفرینی در سطح شرکت ویژگی های کارآفرینی و گرایش های عمیق فلسفی شرکت ها را نشان می دهد. عواقب رویکرد کارآفرینی نیز در ادبیات موجود بسیار مورد توجه قرار گرفته است. مطالعات علاوه بر متغیرهای نتیجه گذشته مانند تأثیر رویکرد کارآفرینی بر بخشهای حسابداری مالی و اقدامات عملکردی مبتنی بر بازار، تحقیقات رویکرد کارآفرینی را برای تأثیر سایر نتایج مانند تولید دانش، اتحاد های استراتژیک، یادگیری استراتژیک، تجاری سازی فناوری و اخیراً تصمیمات مالی شرکت ها، مدلسازی کرده است. مطالعات بررسی تأثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد تجاری، با این حال ادعا می کنند که رابطه ممکن است توسط سازوکارهای احتمالی و مداخله گر احاطه شده باشد. به عنوان مثال، Wang, (۲۰۱۷), Thornhill and De Castro, استدلال می کنند که تأثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد به سطوح مشروعیت شناختی، نظارتی و هنجاری سرمایه گذاری های جدید بستگی دارد. کار کلاسیک (Miller, ۱۹۸۳) در مورد رویکرد کارآفرینی استدلال می کند که "یک شرکت کارآفرین شرکتی است که به نوآوری در بازار محصول روی می آورد، فعالیت هایی تا حدودی خطرناک انجام می دهد، و اولین بار است که با نوآوری های "فعال"، شکست دادن رقبا می انجامد. اخیراً، رویکرد کارآفرینی جهت گیری یک شرکت را برای تصمیم گیری کارآفرینانه در نظر گرفته است که می تواند منجر به ورود جدید شود، با ورود جدید، کشف آشکار شرکت و بهره برداری از فرصت های بازار محصول. با این حال، به عنوان یک سازه نگرشی، جذب اهداف مدیران ارشد، رویکرد کارآفرینی ممکن است همیشه مستقیماً بر عملکرد تأثیر نگذارد McGee and Peterson, 2019. در گرفتن نشانه ای از مدل قصد-رفتار، که قصد را به عنوان پیشینی فوری عمل رفتاری می داند، ما برای یک مدل میانجیگری بحث می کنیم که در آن رویکرد کارآفرینی به عنوان یک پیش درآمد برای کشف فرصت های کارآفرینی عمل می کند و سپس کشف فرصت کارآفرینی بر عملکرد تأثیر می گذارد. ما در این تحقیق دو توضیح برای حمایت از این بحث ارائه می دهیم. در راستا موضوع تحقیق یعنی تأثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید به واسطه نقش اقدامات کارآفرینی مطالعات نزدیک صورت گرفته که چند مورد خواهد آمد: - آقابابایی، جعفری و پیک فلک، (۱۳۹۸) "بررسی تأثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد شرکت با در نظر گرفتن نقش میانجی استراتژی تمایز" نتایج حاکی از این است که رهبری و جهت گیری کارآفرینی بر عملکرد شرکت از طریق استراتژی تمایز تأثیر دارد. رویکرد کارآفرینی بر عملکرد شرکت تأثیر مثبت و معناداری دارد. پیری سراسیابی، (۱۳۹۷) "اثر سنجش و ارزیابی عوامل مؤثر بر رویکرد کارآفرینی پایدار در سرمایه گذاری کسب و کارهای کوچک و متوسط نتایج نشان داد که ریسک پذیری، رفتار پیشگامانه و نوآوری بر رویکرد کارآفرینی کسب و کارهای کوچک بر سرمایه گذاری کسب و کارهای کوچک و متوسط است.

(Donbesuura, Bosob and Hultman, ۲۰۲۰) "جهت گیری کارآفرینی با تأثیر بالا: برخی از رهنمودها را پیشنهاد می دهند" ایشان بیان می کنند که رویکرد کارآفرینی جهت گیری یک شرکت را برای تصمیم گیری کارآفرینانه در نظر گرفته می شود که می تواند منجر به ورود شرکت جدید شود، با ورود تازه وارد، کشف فرصت آشکار شرکت و بهره برداری از فرصت های بازار محصول ایجاد می شود.

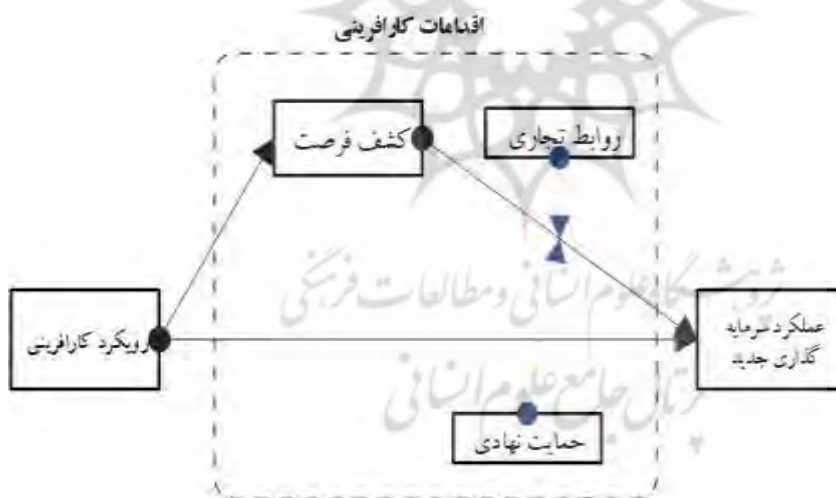
(Covin and Wales ۲۰۱۹) "جهت گیری کارآفرینی با تأثیر بالا: برخی از رهنمودها را پیشنهاد می دهند" ایشان بیان می کنند که رویکرد کارآفرینی جهت گیری یک شرکت را برای تصمیم گیری کارآفرینانه در نظر گرفته می شود که می

تواند منجر به ورود شرکت جدید شود ، با ورود تازه وارد ، کشف فرصت آشکار شرکت و بهره برداری از فرصت های بازار محصول ایجاد می شود.

همانطور که مشخص است با توجه به چارچوب نظری تحقیق می توان ارتباط میان متغیرهای تحقیق در قالب مدل مفهومی زیر مشاهده نمود. با تجزیه و تحلیل و بررسی انواع مدل‌های ارائه شده در حوزه مبنایی نظری تحقیق Donbesuura, (۲۰۲۰) Bosob and.Hultman, "بديل جامعي و در برداشتن کليه متغيرهای تحقیق و نزدیکی به اهداف اصلی تحقیق" تأثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید به واسطه نقش اقدامات کارآفرینی " از مقاله نامبردگان اقتباس گردید است

فرضیه های اصلی:

فرضیه اول : رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید تاثیر مثبت و معناداری می گذارد. فرضیه دوم: رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید با نقش میانجی کشف فرصت تاثیر مثبت و معناداری می گذارد. فرضیه سوم: حمایت نهادی نقش تعدیلی و تاثیرگذار غیرمستقیم مثبت و معنادار بر رویکرد کارآفرینی از طریق کشف فرصت بر عملکرد سرمایه گذاری دارد. و فرضیه چهارم: روابط تجاری نقش تعدیلی تاثیر گذار غیرمستقیم مثبت و معنادار در رویکرد کارآفرینی از طریق کشف فرصت بر عملکرد سرمایه گذاری دارد .

شکل ۱: مدل مفهومی تحقیق

روش تحقیق

پژوهش از نظر هدف کاربردی، از نظر داده های گردآوری شده از نوع کمی و در کل یک تحقیق توصیفی-پیمایشی می باشد. جامعه آماری پژوهش شامل سطوح مدیریت عالی (مدیر عامل و معاونین) ده شرکت بزرگ بورس ایران از لحاظ سرمایه اسمی در تهران که تعداد جامعه آماری ۳۶۱ نفر که با استفاده از فرمول کوکران تعداد حجم نمونه ۱۸۶ نفر انتخاب شده است. برای تجزیه و تحلیل آمار توصیفی (استخراج شاخص های مرکزی، جمعیت شناختی) نرم افزار Spss نسخه ۲۴ و برای آمار

استنباطی از معادلات ساختاری و تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار Smart-Pls نسخه ۳ استفاده شده است. برای ارزیابی پرسشنامه از مقیاس لیکرت پنج گزینه ای روی پیوستار کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم، استفاده شده است. پایایی پرسشنامه پژوهش در هریک از مولفه ها از طریق ضریب آلفای کرونباخ بررسی گردیده و در همه موارد در سطح مناسبی مورد تایید قرار گرفته است. به منظور تعیین روایی پرسشنامه از طریق روایی محتوایی و تحلیل عاملی تاییدی (روایی سازی) استفاده شده است. در این پژوهش جهت تجزیه و تحلیل داده های بدست آمده از تحلیل عاملی و مدل بندی معادلات ساختاری (SEM) استفاده شده است. در پایان برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS و Smart PLS استفاده می شود. جامعه آماری پژوهش شامل سطوح مدیریت عالی (مدیر عامل و معاونین) ده شرکت بزرگ بورس ایران از لحاظ سرمایه اسمی در تهران بوده است. حجم نمونه تقریباً برابر است ۱۸۶ نفر است. با توجه به اینکه ممکن است برخی پرسشنامه ها پاسخ داده نشود یا برگشت داده نشود ما در این تحقیق ۱۰ درصد بیشتر از حجم نمونه محاسبه شده، پرسشنامه توزیع خواهیم کرد تا این مساله منجر به کمتر شدن حجم نمونه نهایی محاسبه شده نگردد. با این وجود ۲۰۴ پرسشنامه توزیع ولی فقط ۱۸۹ پرسشنامه سالم برای آنالیز آماری بدست آمد

یافته های

ویژگی های جمعیت شناختی نمونه آماری در جدول ۱ آمده است. مشخصات شامل وضعیت جنسیت، سن، تحصیلات می باشند که چگونگی توزیع آنها در بین پاسخگویان به پرسشنامه برحسب فراوانی، درصد فراوانی طبقه بندی و ارائه شده اند. آمار توصیفی، شاخص های مرکزی و پراکندگی از جمله میانگین، انحراف معیار و واریانس مربوط به هر متغیر از طرف پاسخ دهندگان مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج حاصل از آن در جدول (۱) گزارش گردیده است.

جدول ۱: اطلاعات جمعیت شناختی	جنسیت		سن				تحصیلات			عناوین شغلی		
	مرد	زن	۱۸ تا ۳۰ سال	۳۱ سال تا ۴۰ سال	۴۱ سال تا ۵۰ سال	بالا تر از ۵۱ سال	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری	مدیر عامل	معاونین	دیگر سطوح مدیریتی
فراوانی	۱۱۸	۷۱	۲۸	۳۷	۷۰	۵۴	۷۸	۷۰	۴۱	۲۰	۵۸	۱۱۱
درصد فراوانی	۶۲.۴	۳۷.۶	۱۴.۸	۱۹.۶	۳۷	۲۸.۶	۴۵.۸	۳۷	۲۱.۷	۱۰.۶	۳۰.۷	۵۸.۷

یکی از پیش فرض های اصلی استفاده از آمار پارامتری و رگرسیون نرمال بودن توزیع است. جهت بررسی نرمال بودن داده ها از روش آزمون کولموگروف اسمیرنوف کولموگروف اسمیرنوف استفاده گردید که نتایج حاصل از آن ها در پیوست (۲) گزارش گردیده است. نتایج نشان داد که تمامی متغیرهای پژوهش دارای توزیع نرمال هستند. لذا می توان از روش معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی، استفاده کرد.

آزمودن فرضیه ها

برای بررسی فرضیه های تحقیق ابتدا باید ضرایب مسیر مربوط به هریک از فرضیات محاسبه گردد. از این رو در شکل ۲ و ۳ خروجی ضرایب مسیر مدل معادلات ساختاری جهت آزمون فرضیات پژوهش که در مراحل قبل برازش آن نیز مورد تأیید قرار گرفته، ارائه گردیده است.

تحلیل یافته‌ها

جدول (۲): نتایج آزمون فرضیه های پژوهش

نتیجه	VIF متغیر مستقل	f ² متغیر مستقل	Q ² متغیر وابسته	R ² متغیر وابسته	سطح معناداری	T_value	β	مسیر: متغیر مستقل ← متغیر وابسته
تائید	-	-	۰.۱۸۲	۰.۳۵۲	۰.۰۰	۹.۷۲۲	۰.۵۹۴	رویکرد کارآفرینی ← کشف فرصت
تائید	۱.۶۶۳	۰.۱۵۰	۰.۳۶۶	۰.۶۵۹	۰.۰۰	۵.۳۳۷	۰.۲۹۱	رویکرد کارآفرینی ← عملکرد
تائید	۱.۵۶۴	۰.۲۶۸	۰.۳۶۶	۰.۶۵۹	۰.۰۰	۶.۳۶۳	۰.۳۷۸	کشف فرصت ← عملکرد
تائید	۱.۳۲۱	۰.۰۷۴	۰.۳۶۶	۰.۶۵۹	۰.۰۰۱	۳.۴۱۹	۰.۱۸۳	روابط تجاری ← عملکرد
تائید	۱.۳۱۵	۰.۰۳	۰.۳۶۶	۰.۶۵۹	۰.۰۴۴	۲.۰۱۵	۰.۱۱۶	حمایت نهادی ← عملکرد
تائید	۱.۴۴۲	۰.۰۷۳	۰.۳۶۶	۰.۶۵۹	۰.۰۰۱	۳.۴۷۶	۰.۱۹۶	کشف فرصت × روابط تجاری ← عملکرد
تائید	۱.۳۱۵	۰.۰۵۲	۰.۳۶۶	۰.۶۵۹	۰.۰۰	۳.۵۱۰	۰.۱۵۰	کشف فرصت × حمایت نهادی ← عملکرد

فرضیه اول: رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید تأثیر معنی داری دارد. همانطور که در جدول ۲ آمده است، مقدار آماره تی و ضریب مسیر بین رویکرد کارآفرینی و عملکرد سرمایه گذاری جدید بترتیب برابر ۵,۳۳۷ و ۰,۲۹۱ بدست آمده است. ($\beta=0.291, t=5.337 > 1.96, P < 0.05$). در واقع با توجه به اینکه مقدار عدد معناداری (t-value) بیشتر از ۱,۹۶ و سطح معناداری (۰,۰۰) کمتر از ۰,۰۵ بدست آمده؛ می توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار است؛ یعنی رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید تأثیر مثبت و معناداری دارد. یعنی با افزایش یک انحراف استاندارد در نمرات رویکرد کارآفرینی، شاهد افزایش در نمرات عملکرد سرمایه گذاری جدید به اندازه ۰,۲۹۱ انحراف استاندارد خواهیم بود. بنابراین با توجه به داده های گرد آوری شده میتوان فرضیه اول تحقیق مبنی بر وجود اثرگذاری رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید با احتمال ۹۵ درصد تایید می شود. در راستای این فرضیه می تواند گفت که نتایج این فرضیه با مطالعات: ۱- (۲۰۲۰) Donbesuura, Bosob and Hultman تحت عنوان جهت گیری کارآفرینی با تأثیر بالا ۲- Mahrous and Genedy (۲۰۱۹) تحت عنوان رابطه بین محیط درون سازمانی، گرایش کارآفرینی، بازارگرایی و عملکرد سازمانی همخوانی نزدیک دارد.

فرضیه دوم: رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید با نقش میانجی کشف فرصت تأثیر مثبت و معناداری می گذارد. همانطور که در جدول ۲ آمده است، تأثیر متغیر رویکرد کارآفرینی بر کشف فرصت با ضریب مسیر ۰,۵۹۴ و مقدار آماره تی ۹,۷۲۲ مورد قبول واقع شد. همچنین تأثیر کشف فرصت بر عملکرد سرمایه گذاری جدید نیز با ضریب مسیر ۰,۳۷۸ و مقدار آماره تی ۶,۳۶۳ تایید گردید. با توجه به آزمون این دو مسیر در قالب یک مدل میتوان استنباط کرد که متغیر کشف فرصت نقش واسطه ای را در تأثیرگذاری رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید ایفا می نماید. از طرفی با توجه به اینکه مقدار قدر مطلق آماره سوبل (Sobel) برابر با ۵,۲۸۱ و از ۱/۹۶ بیشتر محاسبه شده و سطح معناداری آزمون (۰,۰۰) کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ بدست آمده است، می توان در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأثیر میانجی گری کشف فرصت را در

رابطه بین رویکرد کارآفرینی و عملکرد سرمایه گذاری جدید را بار دیگر تایید کرد. مقدار تاثیر مستقیم رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید (۰,۲۹۱)، تاثیر غیر مستقیم رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید (۰,۲۲۴) و تاثیر کل رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید (۰,۵۱۵) برآورد شده است. لذا اینگونه استنباط می شود که با افزایش یک انحراف استاندارد در نمرات رویکرد کارآفرینی، نمرات عملکرد سرمایه گذاری جدید بصورت مستقیم به اندازه ۰,۲۹۱ انحراف استاندارد، بصورت غیر مستقیم و از طریق کشف فرصت به اندازه ۰,۲۲۴ و بصورت کلی به اندازه ۰,۵۱۵ انحراف استاندارد افزایش پیدا خواهد کرد. در راستای این فرضیه می تواند گفت که نتایج این فرضیه با مطالعات: ۱- Donbesuura, (۲۰۲۰) Bosob and Hultman تحت عنوان جهت گیری کارآفرینی با تأثیر بالا ۲- Mahrous and Genedy (۲۰۱۹) تحت عنوان رابطه بین محیط درون سازمانی، گرایش کارآفرینی، بازارگرایی و عملکرد سازمانی "همخوانی نزدیک دارد.

فرضیه سوم: روابط تجاری در رابطه بین رویکرد کارآفرینی و عملکرد سرمایه گذاری جدید نقش تعدیلگری ایفا می کند. همانطور که در جدول ۲ آمده است، مقدار آماره تی و ضریب مسیر استاندارد شده بین جمله تعاملی (کشف فرصت × روابط تجاری) و متغیر وابسته عملکرد سرمایه گذاری جدید بترتیب برابر با ۳,۴۷۶ و ۰,۱۹۶ محاسبه شده است. با توجه به اینکه مقدار آماره تی محاسبه شده بیشتر از حد مرزی ۱,۹۶ و سطح معناداری (۰,۰۰۱) کمتر از سطح خطای ۰,۰۵ بدست آمده، اینگونه استنباط می گردد که فرضیه سوم تحقیق با احتمال ۹۵ درصد تایید می شود. عبارتی دیگر نقش تعدیلگری روابط تجاری در ارتباط بین رویکرد کارآفرینی و عملکرد سرمایه گذاری جدید تایید می شود. ضریب مسیر بین جمله تعاملی و متغیر وابسته (۰,۱۹۶) نشان می دهد که روابط تجاری موجب افزایش شدت تاثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید خواهد شد. پرواضح است که با افزایش میانگین نمرات روابط تجاری روابط بین رویکرد کارآفرینی و عملکرد سرمایه گذاری جدید قویتر خواهد شد.

بنابراین فرضیه سوم تحقیق تایید می شود. در راستای این فرضیه می تواند گفت که نتایج این فرضیه با مطالعات: ۱- Donbesuura, Bosob and Hultman (۲۰۲۰) تحت عنوان جهت گیری کارآفرینی با تأثیر بالا ۲- Mahrous and Genedy (۲۰۱۹) تحت عنوان رابطه بین محیط درون سازمانی، گرایش کارآفرینی، بازارگرایی و عملکرد سازمانی "همخوانی نزدیک دارد.

فرضیه چهارم: حمایت نهادی در رابطه بین رویکرد کارآفرینی و عملکرد سرمایه گذاری جدید نقش تعدیلگری ایفا می کند. همانطور که در جدول ۲ آمده است، مقدار آماره تی و ضریب مسیر استاندارد شده بین جمله تعاملی (کشف فرصت × حمایت نهادی) و متغیر وابسته عملکرد سرمایه گذاری جدید بترتیب برابر با ۳,۵۱۰ و ۰,۱۵۰ محاسبه شده است. با توجه به اینکه مقدار آماره تی محاسبه شده بیشتر از حد مرزی ۱,۹۶ و سطح معناداری (۰,۰۰۰) کمتر از سطح خطای ۰,۰۵ بدست آمده، اینگونه استنباط می گردد که فرضیه چهارم تحقیق با احتمال ۹۵ درصد تایید می شود. عبارتی دیگر نقش تعدیلگری حمایت نهادی در ارتباط بین رویکرد کارآفرینی و عملکرد سرمایه گذاری جدید تایید می شود. ضریب مسیر بین جمله تعاملی و متغیر وابسته (۰,۱۵۰) نشان می دهد که حمایت نهادی موجب افزایش شدت تاثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید خواهد شد. پرواضح است که با افزایش میانگین نمرات حمایت نهادی روابط بین رویکرد کارآفرینی و عملکرد سرمایه گذاری جدید قویتر خواهد شد.

بنابراین فرضیه چهارم تحقیق تایید می شود. در راستای این فرضیه می تواند گفت که نتایج این فرضیه با مطالعات: ۱- Mahrouss and Donbesuura, Bosob and Hultman, (۲۰۲۰) تحت عنوان جهت گیری کارآفرینی با تأثیر بالا ۲- Genedy (۲۰۱۹) تحت عنوان رابطه بین محیط درون سازمانی، گرایش کارآفرینی، بازارگرایی و عملکرد سازمانی "همخوانی نزدیک دارد.

بحث و نتیجه گیری

این تحقیق با عنوان تأثیر رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید به واسطه نقش اقدامات کارآفرینی بوده است. از آنجایی که در تحقیق حاضر جامعه آماری مشخص و مقیاس داده ها از نوع کمی هستند از فرمول کوکران جامعه محدود برای تعیین حجم نمونه استفاده گردیده است جامعه آماری تحقیق سطوح مدیریت عالی (مدیر عامل و معاونین) ده شرکت بزرگ بورس ایران از لحاظ سرمایه اسمی در تهران که تعداد جامعه آماری یا $N = 162$ نفر بوده است. که تعداد حجم نمونه برای جامعه معلوم هم در جدول مورگان و کریستی و هم فرمول کوکران ۱۱۵ نفر را نشان داده است. نتایج آمار توصیفی بدین صورت بوده که: ۱- توزیع فراوانی جنسیت: تعداد پاسخگو، ۱۱۸ نفر (۶۲,۴ درصد) مرد و ۷۱ نفر (۴۸,۶ درصد) زن ۲- توزیع فراوانی تحصیلات: بیشترین فراوانی مربوط به تحصیلات فوق لیسانس هست که ۷۰ درصد از وزن کل را به خود اختصاص داده است و کمترین فراوانی مربوط به دکتری بوده که ۲۱,۷ درصد از وزن کل نمونه را شامل می شود ۳- توزیع فراوانی سن پاسخ دهندگان: بیشترین فراوانی مربوط به رده سنی ۴۱ تا ۵۰ سال هست که ۳۷ درصد از وزن کل را شامل می شود. کمترین فراوانی مربوط به رده ۱۸ تا ۳۰ سال بوده که ۱۴,۸ درصد از حجم کل را به خود اختصاص داده است. پیشنهاد در راستای فرضیه اول تحقیق: (تعامل کاری نقش میانجی کامل در تأثیر گذاری فرهنگ سازمانی حمایتی بر رضایت شغلی ایفا می کند. با توجه به یافته تحقیق (جدول ۲) به سازمان جهاد کشاورزی البرز پیشنهاد می شود: ۱- توسعه فرهنگ سازمانی جهت فراهم کردن بستر سازمانی مناسب جهت ارتباط خوب کارکنان با سرپرستان ۲- حمایت سطوح عالی سازمانی جهت فراهم کردن بستر سازمانی مناسب جهت ارتباط خوب کارکنان سازمان با همدیگر ۳- فراهم کردن بستر سازمانی مناسب جهت زمینه رشد و پیشرفت کاری کارکنان سازمان. پیشنهاد در راستای فرضیه اول تحقیق: (رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید تأثیر معنی داری دارد) با توجه به یافته تحقیق (جدول ۲) به شرکتهای صنایع پتروشیمی خلیج فارس، فولاد مبارکه اصفهان، بانک صادرات ایران، بانک تجارت، سرنفت و گاز تامین، شرکت ملی صنایع مس ایران، شرکت سرغدیر، ذوب آهن اصفهان و بانک پاسارگاد پیشنهاد می شود: ۱- شرکت باید با سرمایه گذاری جدید خود اقداماتی را آغاز کند که رقبا را تحت تأثیر قرار دهد. بطور مثال توسعه و تجاری سازی محصول یا روش تولید یا یک تکنولوژی سطح بالا ۲- شرکت باید محصولات / خدمات جدید را به بازار معرفی کند. بطور مثال در این راستا میزان شکاف های تقاضا و عرضه در بازار را شناسایی و برای پر کردن این شکاف بروی ایجاد محصول و خدمات جدید یا بهبود محصولات موجود سرمایه گذاری کند ۳- شرکت با سرمایه گذاری رو ایده های جدید محصولات و خدمات نوآور به بازار معرفی کند تا در بازار پیشرو باشد. در این راستا شرکت بطور مثال فرصت هایی را در بازارهایی که تجربه شخصی ندارد کشف و سرمایه گذاری کند.

پیشنهاد در راستای فرضیه دوم تحقیق: (رویکرد کارآفرینی بر عملکرد سرمایه گذاری جدید با نقش میانجی کشف فرصت تاثیر مثبت و معناداری می گذارد.) با توجه به یافته تحقیق (جدول ۲) به شرکتهای صنایع پتروشیمی خلیج فارس، فولاد مبارکه اصفهان، بانک صادرات ایران، بانک تجارت، سرنفت و گاز تامین، شرکت ملی صنایع مس ایران، شرکت سرغدیر، ذوب آهن اصفهان و بانک پاسارگاد پیشنهاد می شود: ۱- شرکت با سرمایه گذاری روی فرصت های پرخطر در حوزه فعالیت خود تمرکز دهد تا پیشگامی و مزیت رقابتی خود نسبت به رقبا تحکیم و توسعه دهد بطور مثال تشکیل واحد رصد محیط برای

استفاده از فرصت های جدید تجاری در دستور کار قرار می دهد. ۲- مدیریت شرکت در زمان عدم اطمینان و تصمیمات جسورانه بگیرد تا پیشگامی و مزیت رقابتی خود نسبت به رقبا تحکیم و توسعه دهد. در این راستا شرکت هوشیاری ویژه ای نسبت به فرصت های محیطی داشته باشد. پیشنهاد در راستای فرضیه سوم تحقیق: (روابط تجاری در رابطه بین رویکرد کارآفرینی و عملکرد سرمایه گذاری جدید نقش تعدیلگری ایفا می کند) با توجه به یافته تحقیق (جدول ۲) به شرکتهای صنایع پتروشیمی خلیج فارس، فولاد مبارکه اصفهان، بانک صادرات ایران، بانک تجارت، سرنفت و گاز تامین، شرکت ملی صنایع مس ایران، شرکت سرغدیر، ذوب آهن اصفهان و بانک پاسارگاد پیشنهاد می شود: ۱- مدیریت شرکت باید اقدامات گسترده برای دستیابی به اهداف ضروری در روابط تجاری مد نظر قرار دهد. ۲- توسعه توانمندی شرکت در نحوه برقراری ارتباط خوب با شرکت های تأمین کننده ۳- توسعه توانمندی شرکت در نحوه برقراری ارتباط خوب با شرکت های رقیب ۴- توسعه توانمندی شرکت در نحوه برقراری ارتباط خوب با مشتریان

پیشنهاد در راستای فرضیه چهارم تحقیق: (حمایت نهادی در رابطه بین رویکرد کارآفرینی و عملکرد سرمایه گذاری جدید نقش تعدیلگری ایفا می کند) با توجه به یافته تحقیق (جدول ۲) به شرکتهای صنایع پتروشیمی خلیج فارس، فولاد مبارکه اصفهان، بانک صادرات ایران، بانک تجارت، سرنفت و گاز تامین، شرکت ملی صنایع مس ایران، شرکت سرغدیر، ذوب آهن اصفهان و بانک پاسارگاد پیشنهاد می شود: ۱- تلاش جهت ارتباط موثر با نهادها و سازمانهای دولتی و خصوصی چه دریافت درسترسی به اطلاعات مثل: اطلاعات صنعت، اطلاعات ملی، بین المللی و غیره ۲- تلاش جهت ارتباط موثر با شرکتهای رقیب جهت دستیابی به اتحادهای مختلف و محافظت از منافع جمعی بطور مثال قیمت گذاری و غیره

منابع

- [۱۱] آقابابایی، اکرم، حمید رضا جعفری، و جمشید پیک فلک. (۱۳۹۸) شناسایی تأثیر رهبری و جهت گیری کارآفرینی بر عملکرد بانک با توجه به نقش واسطه گری استراتژی تمایز. "مطالعات مدیریت و حسابداری ۳ (۱): ۲۵-۱۹، ۸۳
- [۱۲] پیری ساراسیایی، احمد. ۱۳۹۷. "تأثیر اندازه گیری و ارزیابی عوامل مؤثر بر جهت گیری پایدار کارآفرینی در بازاریابی شرکت های کوچک و متوسط" فصلنامه مدیریت بازاریابی ۲۳ (۸): ۲۳-۱۶

[1] Alvarez, S. A., and L.W. Busenitz.2016."The entrepreneurship of resource-based theory. "Journal of Management, 27(6): 755-775

[2] Acosta, A. S.,A.H. Crespo., and J.C.Agudo.2018."Effect of market orientation, network capability and entrepreneurial orientation on international performance of small and medium enterprises (SMEs)." International Business Review, 27(6), 1128-1۱۴۰.

[3] Covin, J. G., and W.J. Wales.2019."Crafting high-impact entrepreneurial orientation research: Some suggested guidelines." Entrepreneurship: Theory and Practice, 43(1):3-۱۸. .

[4] Lumpkin, G. T., and G. Dess. 2015. " Linking Two Dimensions of Entrepreneurial Orientation to Firm Performance: the moderating role of environment." *Journal of Business Venturing* (16): 429-431

[5] Mahrous P. S., and F. M., Genedy. 2019. "Connecting the dots: The relationship among intra- organizational environment, entrepreneurial orientation, market orientation and organizational performance." *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 11(1): 2-۲۱ .

- [6] Covin, J. G., and G.T. Lumpkin.2011.” Entrepreneurial orientation theory and research: Reflections on a needed construct.” *Entrepreneurship Theory and Practice*, 35(5):855–8۷۳
- [7] Miller, D. 1983. “The correlates of entrepreneurship in three types of firms.” *Management Science*, 29(7): 770–791
- [8] Wang, T., S. Thornhill., and J.O. De Castro. 2017. “Entrepreneurial orientation, legitimation, and new venture performance.” *Strategic Entrepreneurship Journal*, 11(4):373–۳۹۲.
- [9] Covin, J. G., and G.T. Lumpkin.2011.” Entrepreneurial orientation theory and research: Reflections on a needed construct.” *Entrepreneurship Theory and Practice*, 35(5):855–8۷۳
- [10] McGee, J. E., and M. Peterson.2019.”The long-term impact of entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial orientation on venture performance.” *Journal of Small Business Management*, 57(3): 720–737.

پیوستها

پیوست ۱: مقدار ضرایب آلفای کرونباخ اولیه برای متغیرهای تحقیق

جدول (۱): محاسبه پایایی پرسشنامه

ردیف	نام متغیر	ضریب آلفای کرونباخ اولیه	تعداد نمونه
۱	کشف فرصت	۰/۸۲	۳۰
۲	حمایت نهادی	۰/۷۵	۳۰
۳	روابط تجاری	۰/۸۵	۳۰
۴	رویکرد کارآفرینی	۰/۸۷	۳۰
۵	عملکرد سرمایه گذاری جدید	۰/۷۳	۳۰
پایایی کل			۰/۷۹

پیوست ۲ جدول ۲: نتایج آزمون نرمال بودن توزیع داده ها

نتیجه آزمون	کلموگروف اسمیرنف		متغیرها
	سطح معناداری	مقدار آماره	
غیر نرمال	۰,۰۰	۰,۱۰۷	رویکرد کارآفرینی
غیر نرمال	۰,۰۰۲	۰,۰۸۵	کشف فرصت
غیر نرمال	۰,۰۰	۰,۱۲۱	عملکرد سرمایه گذاری جدید
غیر نرمال	۰,۰۰	۰,۱۸۵	روابط تجاری
غیر نرمال	۰,۰۰	۰,۱۱۶	حمایت نهادی

فصلنامه پژوهش های علوم مدیریت

سال سوم، شماره ۶، بهار ۱۴۰۰

پیوست ۳ جدول (۳) نتایج روایی واکرا به روش فورنل و لارکر

متغیرهای مورد مطالعه	حمایت نهادی	روابط تجاری	رویکرد کارآفرینی	عملکرد سرمایه گذاری جدید	کشف فرصت
حمایت نهادی	۰.۸۳۴				
روابط تجاری	۰.۴۱۰	۰.۸۶۳			
رویکرد کارآفرینی	۰.۲۳۶	۰.۱۵۵	۰.۷۱۹		
عملکرد سرمایه گذاری جدید	۰.۳۸۶	۰.۳۳۹	۰.۶۳۸	۰.۷۶۷	
کشف فرصت	۰.۲۱۲	۰.۱۴۶	۰.۵۹۴	۰.۶۱۹	۰.۷۳۰

پیوست ۴ (جدو۴) نتایج برازش مدل کلی

$\overline{R^2}$	<i>Communalities</i>	R^2	Communality	متغیر
۰,۵۰۵	۰,۴۰۷	-	۰,۴۸۸	حمایت نهادی
		-	۰,۴۶۹	روابط تجاری
$GOF = \sqrt{0.407 \times 0.505} = 0.453$		-	۰,۳۹۵	رویکرد کارآفرینی
		۰,۶۵۹	۰,۳۸۲	عملکرد سرمایه گذاری جدید
		۰,۳۵۲	۰,۳۰۳	کشف فرصت
سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ بترتیب برازش ضعیف، متوسط و قوی				